

sg. alături de forma *iēi* se constată și *iōi*, cf. de ex.; *b'iz iōi* — «fără ea», *s iōi* — «cu ea».

Pronumele interogativ-relativ *štó* — «ce» se rostește la Socolinți ca în limba rusă literară. Variantele *šē'ó*, *šl'ó* și *ē'ó*, caracteristice unor graiuri velicoruse ⁷², lipsesc cu desăvârșire din graiul de care ne ocupăm.

O particularitate comună graiului de la Socolinți și unor graiuri velicoruse meridionale este prezența pronumelui demonstrativ *tōi* ⁷³ — «acela» cf. lit. *mom*. Iată formele acestui pronume: nom. *tōi* (masc.), *tāiā* (fem.), *tōjā* — (neutru); gen. *tōvā*, *tōi*; dat. *tōmu*, *tōi*; acuz. *tōvā*, *tūju*; instr. *s l'ēm* — «cu acela», *s lōi* — «cu aceea»; prepozițional: *na l'ēm* — «pe acel», *na lōi* — «pe acea». Alte exemple: *xtó tōi* — «cine-i (omul) acela?». Întrebat unde locuiește, un copil care se juca în drum a răspuns: *d'iē tōi kón'* — «unde-i calul acela!». La nom. pl., pentru toate genurile, — *l'ēi*, iar la gen. pl. — *l'ēx*.

De un anumit interes teoretic ni se pare faptul că în vorbirea unor persoane de la Socolinți se observă o corelație între unele forme cazuale ale pronumelui *tōi* și cele corespunzătoare ale adjectivelor. Astfel: *u mōladōi žanij* — «la femeia cea tânără», *s mōladōi žanōi* — «cu femeia cea tânără», *kla bal' šōi xātj* — «lingă casa aceea mare» ș. a., cf. *lōi*, tot așa după cum în trecutul îndepărtat al istoriei limbii ruse pronumele *tō*, *ta*, *to* au influențat cazurile oblice ale adjectivelor «lungi» ⁷⁴.

Numeralul

În graiul izolat de la Socolinți se desfășoară din plin un proces de înlăturare a formelor cazurilor oblice ale numeralelor cardinale. Iată câteva exemple: *ókōlā dv'ēst'i l'ēt* — «de vreo două sute de ani», cf. lit. *около двухсот лет*; *iz dv'ēst'i astōlsā ad'in* — «din două sute a rămas unul», cf. lit. *из двухсот ~*; *at ē'atj'r'ē* — «din patru», cf. lit. *от четырех*. Același fenomen există și în alte graiuri velicoruse ⁷⁵, ceea ce se explică, probabil, prin aceeași tendință internă de simplificare a structurii morfologice, despre care am vorbit mai înainte.

Un mod original de exprimare a unor numerele în graiul de la Socolinți este acela care se folosește pentru cifrele 1100, 1200... 1900 inclusiv: *ad'i nācōl' sōt* — «unsprezece sute» etc.

Am arătat mai sus unele aspecte ale unificării accentului în paradigma substantivelor feminine. Un proces similar se constată și la numerele: numerele cuprinse între 11 și 19 inclusiv au toate accentul pe silaba *-nā-*; cf. soc. *ē'iē-tyrnācōl'* — «paisprezece» și lit. *четырнадцатъ*. Fenomenul e cunoscut pe alocuri și în graiurile ruse convergente ⁷⁶.

Sub influența limbii române, exprimarea vârstei se face la Socolinți la fel ca și în graiurile ucrainene înconjurătoare (dar nu ca și în limbile literare rusă

⁷² Vezi harta pronumelui *što* și a variantelor sale în diferite zone ale teritoriului, lingvistic rus la P. I. Cernih, *op. cit.*, p. 216.

⁷³ Vezi, despre acest pronume, I. I. Sreznevski, *Материалы для словаря древнерусского языка*, vol. III, p. 1067—1068. Cf. și N. P. Grinkova, V. I. Ciaghișeva, *op. cit.*, pp. 129, 138.

⁷⁴ V. P. I. Cernih, *op. cit.*, pp. 196—197.

⁷⁵ Vezi, de exemplu, R. I. Avanesov, *Очерки диалектологии рязанской мецеры*, МИРД, vol. I, p. 216. I. Lekov, *op. cit.* p. 23, consideră acest fenomen, prezent și în limbile slave de sud, un indiciu de îndepărtare de la structura flexionară a limbilor slave.

⁷⁶ Vezi, de exemplu, N. P. Grinkova, V. I. Ciaghișeva, *op. cit.*, p. 146.